

[Hartvig Frisch.]

Parti, at det skulde man ikke gøre, dels fordi det har vist sig, allerede i disse Maaneder, at der slet ikke er nogen Stemning at rejse, men dels tillige, fordi man skulde erindre, at Hensynet til den vigtige Reorganisering, der nu foregaar i Hæren, næppe gør det meget ønskeligt, heller ikke med Hensyn paa Hærens Forhold til Folket, i dette Tidsrum at rejse en Agitation af den Art, som det ærede Medlem Hr. Christmas Møller har proklameret.

Det andet store Spørgsmaal, der ogsaa i den almindelige Drøftelse har givet Anledning til megen Tale om Samling, er Forfatningsspørgsmaalet. Statsministeren har fra denne Talerstol betonet det ønskelige i, at der kunde skabes en Forfatning, der havde Gyldighed ud over en rum Tid, og derfor er Sagen ogsaa grebet an, som den er, ved at der med Statsministeren som Formand er nedsat en Kommission, som jo allerede har haft sit første Møde. Det vil erindres, at Venstre ikke ønskede, at denne Sag skulde behandles i en Kommission, men jeg vil nu næsten tænke mig, at de Venstre-Landstingsmænd, som er blevet sat ind i Kommissionen, alligevel er ganske glade over, at de kan faa Lov at snakke med angaaende Landstingets og vor Forfatnings Fremtid.

Jeg kommer saa til den tredje store Gruppe af Love, de, som i ganske særlig Grad vedrører Øjeblikkets økonomiske Foranstaltninger. Det er disse Love, hvorom den politiske Strid har staaet stærkest, hvad der hænger sammen med hele den Situation, erhvervsmæssigt, Verden i Øjeblikket befinder sig i. Lige siden 1931, da England gik fra Guldet, og da den monetære Forvirring for anden Gang brød ud i Europa, har vi herhjemme talt om Krisen. Men nu er Krise ifølge sit Begreb noget kortvarigt, og der er da ogsaa mange kloge Hoveder, der har peget paa, at det, vi her er inde i, sandsynligvis slet ikke er nogen Krise, men er en Tilstand. Det er utvivlsomt rigtigt, men jeg tror, det vilde være endnu rigtigere at udtrykke det paa den Maade, at vi befinder os i en økonomisk Verdenskrig. Denne økonomiske Verdenskrig udbrød i 1931, i den er nu efterhaanden praktisk talt alle europæiske Nationer blevet inddraget, og Maalet med Krigen er, at hvert enkelt Land kun vil sælge, men ikke vil købe.

Nu er det heldigvis saadan, at Raastofordelingen, som den er i Verden, umuliggør, at dette selv i noget Land kan gennemføres i sit fulde Omfang; men man maa sige, at Nationerne klemmer dygtigt paa for i

hvert Fald at gøre det, saa vidt det kan gennemføres. Dertil er kommet, at Frygten for en kommende Militærkatastrofe i Europa — en Frygt, som desværre ikke kan siges at være ugrundet — har givet en yderligere Tilvækst til disse autarkiske eller Selvforsyningsbestræbelser, der netop gaar ud paa, som jeg siger, at hver Nation skal kunne klare sig selv.

Jeg bruger det Udtryk, at det er en økonomisk Verdenskrig, der er i fuld Gang, og som i enhver Krig gives der ogsaa i den økonomiske Krig baade Angrebs- og Forsvarsvaaben. Til Angrebsvaabnene hører Dumping, Devaluering, Støtte til Eksport fra Staten og andre Statssubsidier; til Forsvaret, økonomisk set, hører Kvotaer, Toldsatser, Valutarestriktioner, som Valutacentral og Indførselsforbud. Man vil af den Oversigt, jeg her giver, se, at Danmark har saamænd været godt med paa det alt sammen, vi adskiller os ikke i nogen Henséende fra andre Folk, selv om vi ikke benytter alle Vaabnene i lige Grad, men har kastet os over dem, som for vort Vedkommende var de nemmeste, eller som var mulige at bringe i Anvendelse.

Det vil efter min Mening nu være en meget stor Fordel for den offentlige Debat herhjemme, om man ganske ærligt fra alle Sider vilde se denne Virkelighed i Øjnene, for Krig er jo en ærlig Ting, ogsaa den økonomiske Krig, selv om den baade kan være farlig og ubehagelig. Derimod er det baade forvirrende og mindre ærligt, naar man blander saadanne Begreber som Liberalisme og Socialisme ind i denne Diskussion; det har intet som helst med denne økonomiske Krig at gøre.

Socialismen og Liberalismen staar i lige Grad paa det Standpunkt, at der skal være international Handelsfrihed, med Hensyn til disse Begreber adskiller de sig ikke Spor fra hinanden, og ligegyldigt hvilken Regering vi har siddende i Danmark, saa vil det være nødvendigt for dette Land at tage Stilling til den faktiske økonomiske Krig, som den føres; Spørgsmaalet er blot, hvilke Vaaben det for vort Land er muligt at bringe i Anvendelse, nemlig over for de Salgsangreb eller de Købehindringer, som udefra sættes i Værk over for os. Det er Situationen, og det er den, vi har at tage Stilling til.

Danmarks økonomiske Svaghed er desværre paa Forhaand givet ved to Omstændigheder. Den ene vor Mangel paa Raastoffer, og den anden vort Overskud af Landbrugsprodukter, som netop er de Varer, den økonomiske Krig i Øjeblikket i særlig Grad er rettet mod. Der findes i